

EAPC blog

GENERAL

El futur de l'organització territorial de Catalunya – Mònica Sabata

🕒 8 de maig de 2018 👤 XARXES 💬 DEIXA UN COMENTARI

Xavier Forcadell, coordinador general de la Diputació de Barcelona i professor associat de dret administratiu de la Universitat Rovira i Virgili, afirma que: **“La qüestió referida a l'organització territorial, conjuntament amb la consideració del règim jurídic i el sistema de finançament local, constitueixen els eixos per a la vertebració d'un model territorial local que s'orienti a l'assentament d'uns governs locals forts, entenent-los com l'àmbit de Govern més proper a la ciutadania.** Per això, és procedent fer una reflexió”. Aquesta afirmació indica la importància del diàleg que el mateix Forcadell va dur a terme amb l'aleshores delegat del Govern de la Generalitat de Catalunya a Girona, el Sr. Eudald Casadesús, qui va parlar sobre el tema a títol personal i va advertir que el seu coneixement era fruit d'allò que anomenem “trepitjar el territori”. Sens dubte, aquest coneixement pràctic del Sr. Casadesús i l'estudi que sobre la matèria ha dut a terme el Sr.

Forcadell van ser el tàndem perfecte per abordar **una qüestió que és clau per a la Catalunya actual i que serà cabdal per a la Catalunya del futur: l'organització territorial.**

Però comencem aquesta relatoria amb l'experiència aportada pel delegat, que va fixar alguns punts clau des dels quals es va poder desenvolupar el diàleg:

– L'Administració de la Generalitat de Catalunya és massa vertical, massa complicada i cara, poc àgil per a l'organització del territori. En aquest sentit, la pràctica del dia a dia indica que hauria de ser una Administració més descentralitzada i més ubicada al territori, fets que provocarien una major eficiència.

– El tema de l'organització territorial és recurrent en el temps. I és que malgrat que se n'hagi parlat molt, encara no s'ha trobat un resultat que no sigui decebedor.

– De cara al futur, convindrà parlar principalment de dues administracions: la de la Generalitat i la del món local. En aquest esquema, els consells comarcals serien un ens instrumental i caldria pensar que cal una figura diferent per a l'entorn metropolità.

– I, finalment, també va afirmar que desitjaria que en el futur continuéssin existint els 948 municipis, fet que implicaria tenir unes condicions mínimes per fer que la gent hi vulgui viure.

Al seu torn, Forcadell va coincidir amb l'opinió del delegat afirmant que el tema de l'organització territorial és fonamental, per bé que també **"és un tema tabú del catalanisme polític"**. Així, i fent un petit repàs històric, Forcadell va explicar que amb l'aprovació de l'Estatut es va establir una divisió territorial per vegueries que ha de representar una manera de superar les províncies (nascudes el 1912 emulant el model francès) i suprimir les diputacions, model establert per l'Estat espanyol. En canvi, el 1914, amb Prat de la Riba al capdavant de la Mancomunitat, el país es va organitzar de manera que tothom tingués les mateixes oportunitats i va establir un model de país en xarxa en què les carreteres, la cultura (amb les biblioteques al seu servei) i les comunicacions **facilitessin l'equilibri per a tots els territoris. Aquest és un dels grans objectius que ha de satisfer la reorganització territorial: equilibrar el país.** Aquesta manera d'organitzar el país, segons Forcadell, va encaixar arreu excepte a quatre llocs: Terres de l'Ebre, Tarragona/Reus, Sabadell/Terrassa i el Penedès. Avui, alguns d'aquests debats històrics encara es mantenen.

A partir del 1977-1978, hi ha un intent de superar les províncies a Catalunya. Una de les primeres lleis que fa el Parlament de Catalunya, la Llei 6/80, va traspasar les competències de les províncies a la Generalitat, però fou suspesa pel Tribunal Constitucional just sis mesos després per mantenir la garantia institucional de la província (té preponderància el text constitucional).

A partir del 1987, es van redactar els primers esbossos de quatre lleis territorials: la Llei municipal, l'establiment de la Llei d'organització comarcal, el règim provisional de les diputacions i la darrera, la Llei de la conurbació de Barcelona. I, finalment, i per acabar aquesta petita trajectòria històrica, cal esmentar **l'Informe Roca, el qual apostava perquè els municipis més petits de 250 habitants s'agreguessin a algun municipi veí.**

Però repassem: què aporta l'Estatut del 2005 al debat de l'organització territorial?

– Article 2: interiorització del règim local: la Generalitat és entesa com un tot i els municipis i els ajuntaments formen part d'aquest tot.

– Article 83: els municipis i les vegueries són els ens territorials bàsics que conformen el territori. L'àmbit supramunicipal està format per les comarques, però ja no tenen la prioritat.

– Article 91: regula la situació del règim local.

Aquest Estatut aprovat a les Corts el 2006 va ser retallat pel Tribunal Constitucional el juliol de 2010, el qual va desdibuixar de manera fonamental tot aquest àmbit territorial que s'havia previst en l'Estatut.

Però cal plantejar-se, segons Forcadell, quins han estat els punts de consens en matèria territorial. És només culpa dels altres el fet que no estigui resolt el tema de l'organització territorial o bé nosaltres hem d'assumir alguna qüestió?

I va continuar afirmant que estem en un moment de canvi institucional i canvi polític. Per això, es pot pensar en tres escenaris diferents:

– O bé que Catalunya esdevingui un estat independent.

– O bé que s'estableixi un nou marc relacional amb l'Estat espanyol.

– O bé que Catalunya continuï com fins ara.

“La pregunta davant aquests potencials canvis és saber si hem resolt el tema territorial o bé si encara tenim massa temes pendents”, reblava Forcadell.

El diàleg entre tots dos es va iniciar amb una afirmació contundent del delegat: **“Per molt que hàgim intentat una organització territorial forta és molt difícil de fer i aconseguir si no la pactes amb l'Estat”**. Si Catalunya roman dins l'Estat espanyol i no hi ha un canvi de règim del 78, serà molt difícil modificar alguna cosa del que existeix ara. Però, tanmateix, hi havia diferents possibilitats que tampoc s'han dut a terme: per exemple, es podria haver creat una vegueria del Pirineu i, per sort, finalment no es va fer perquè era un disbarat, sobretot perquè els plans de muntanya s'han de fer des del territori. I al mateix temps, calen polítiques singulars per als diferents tipus de municipis, cosa que tampoc està prou aconseguida. Així doncs, una cosa és clara: **cal aplicar al màxim el principi de subsidiarietat i cal tenir clar que els canvis territorials no es poden fer a l'engròs**. Al mateix temps, **“per construir un país en xarxa, cal vincular-lo a l'economia i a l'activitat del territori”**.

En aquest mateix sentit, Forcadell va afirmar que **“els canvis necessiten progressivitat, cal saber quin és el marc i el full de ruta en què ens movem”**. En aquest sentit, aposta per:

– Mantenir els municipis però plantejar-nos si hem de continuar fomentant la segregació.

– Cal repensar el model d'organització comarcal. Per exemple, no hem tancat la comarca del Barcelonès i pensem amb el Moianès i el Lluçanès.

– Les vegueries tenen un sentit diferent en funció del territori del qual parlem. Per exemple, a Barcelona no té sentit una vegueria i, en canvi, sí que en té una àrea metropolitana. I, en canvi, quan encara no han començat a funcionar ja n'estem pensant una de nova: el Penedès.

Per parlar d'organització territorial és fonamental plantejar-se quants nivells d'Administració hi ha d'haver i a què s'ha de dedicar cada nivell. Aquesta qüestió es resoldrà en funció del marc polític que tinguem, però un bon dibuix podria ser:

MUNICIPIS ——— NIVELL SUPRAMUNICIPAL ——— GENERALITAT

QUE DONA SUPORT	(AMB EL DUBTE QUE
ALS MUNICIPIS	GENERA LA COEXISTÈNCIA
AMB LES VEGUERIES)	

I si parlem de Barcelona?

Doncs és evident que cal plantejar si Barcelona és sostenible. Caldria un sistema de xarxa que permetés que no tothom visqués a la ciutat. I és que el 70% de la població viu al costat de Barcelona. Al mateix temps, cal racionalització i cal que hi hagi un ens que aprofiti la potència de Barcelona al món, perquè, si volem un país equilibrat, cal un ens que l'aglutini. I aquest model s'ha de reforçar amb una Administració oberta i amb unes bones telecomunicacions.

I si, a partir de les conclusions sobre Barcelona, parlem del territori?

Doncs cal analitzar-lo transversalment i tenir en compte que els territoris són diferents i cal tractar-los específicament. Cal pensar bé com ens organitzarem i com governarem, quina ha de ser la governança necessària per a poder-lo gestionar.

En aquest sentit, caldrà afrontar dos problemes: la despoblació i l'envelliment de la població en algunes comarques concretes.

I, finalment, parlem de l'Administració que ho ha de fer possible.

Doncs, és evident que **“l'Administració pública ha d'estar al servei de la ciutadania i, per tant, si parlem de territori, hem de tenir clar que hem de fer que qui ha de rebre el servei el rebí”**. I al mateix temps, també s'ha de tenir en compte que existeix un envelliment laboral de les plantilles de personal de la Generalitat i de les altres administracions.

Per tant, en la prestació de serveis que s'ha de fer, s'ha de saber quins són els que no es poden prestar i quins són els ajuntaments a qui cal ajudar. Per norma general, qualsevol ajuntament amb

una població menor de 1.000 habitants necessitarà ajuda.

I és precisament amb els municipis petits amb qui vàrem tancar el diàleg i es va afirmar que se'ls ha fet massa demagògia, perquè no és cert que en aquestes poblacions hi hagi dispendi econòmic.

Mònica Sabata

Moderadora del debat en nom del Parc de les Humanitats i les Ciències Socials de la Universitat de Barcelona

🔗 DIÀLEGS, DIRECCIÓ PÚBLICA, FORMACIÓ, INNOVACIÓ, MÒNICA SABATA, PARC DE LES HUMANITATS I LES CIÈNCIES SOCIALS, XAVIER FORCADELL

ENTRADA PRÈVIA

[#eapcOpenLab: La protecció de dades personals és un límit a la \(bona\) Administració? – Carles San José Amat](#)

ENTRADA SEGÜENT

[GOV IS... public interest: La corrupción y los límites de la democracia – Timothy K. Kuhner](#)

Deixa un comentari

Barcelona: Escola d'Administració Pública de Catalunya
ISSN: 2938-530X

Subscriu-te!

[Subscripció al blog](#)

Ordena per

Categories

Darrers posts

[La Cantina: de cafès virtuals al llibre de la Intranet d'Empresa i Treball – La CoP de Dinamització de la Intranet del Departament d'Empresa i Treball](#) 19 de març de 2024

[La regulació de la participació ciutadana a debat – Andrea Conte Santiago](#) 12 de març de 2024

[Un llarg viatge: l'experiència de creació de la Finestreta Única Empresarial – Cristina Pruñonosa](#) 5 de març de 2024

Tecnologia de **Traductor**

Enllaços de l'Escola

[Web Escola d'Administració Pública de Catalunya](#)

[Blog de la Revista Catalana de Dret Públic](#)

[Blog de la Revista de Llengua i Dret](#)

Etiquetes

[aprenentatge](#) [comunicació](#) [dades obertes](#) [direcció pública](#) [Ester Manzano Peláez](#)

[formació](#) [governança](#) [govern obert](#) [innovació](#) [Ismael Peña-López](#) [Jordi](#)

Puigneró lideratge mentoria **Mònica Sabata** obrint finestres participació polítiques públiques premis alfons ortuño qualitat democràtica **recerca serveis públics** Smart City Expo World Congress **Tatiana Fernández** tecnologia teletreball transformació digital **transparència** **valors** xarxes socials ètica

Avís legal

D'acord amb l'article 17.1 de la Llei 19/2014, la **Generalitat de Catalunya** permet la reutilització dels continguts i de les dades sempre que se'n citi la font i la data d'actualització i que no es desnaturalitzi la informació (article 8 de la Llei 37/2007) i també que no es contradigui amb una llicència específica.

PÀGINES

Informació

Informació i presentació de posts

Información y presentación de entradas

Information about and presentation of posts

Information et présentation de billets de blog

ETIQUETES

aprenentatge comunicació dades obertes direcció pública Ester Manzano Peláez **formació**

governança govern obert **innovació** Ismael Peña-López Jordi Puigneró lideratge mentoria **Mònica**

Sabata obrint finestres participació polítiques públiques premis alfons ortuño qualitat democràtica **recerca serveis** públics Smart City Expo World Congress **Tatiana Fernández** tecnologia teletreball transformació digital

transparència **valors** xarxes socials ètica

